
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

кн. 2, 2007 (год. XVI), ISSN 0861-7902

ПРЕДСТАВИТЕЛНА АКАДЕМИЧНА ОНТОЛОГИЯ ЗА ЕЗИКА КАТО ПРОБЛЕМ В ИСТОРИЯТА НА НОВОБЪЛГАРСКИЯ КНИЖОВЕН ЕЗИК

**За български род и език. Възрожденските книжовници
за българския книжовен език. Съст.: проф. Русин Русинов,
д-р М. Гърдева. В. Търново: Унив. изд-во „Св. св. Кирил и
Методий”, 2007, 592 стр.**

Ние сякаш сме свикнали да мислим, че книгата има своя непредвидим бъдещ път и творческият акт е само неговото начало. А във филологическото си любопитство опитваме да проучим и нейната творческа „история” – за колко време и от колко хора са били списани буквите и страниците ѝ. Заради копнежа по (невъзможната) адекватна и пълна интерпретация на текстовете мислим като шифър към тях всеки малък факт от биографията им, до който така или иначе вече сме се счели длъжни да достигнем. Така, във времето, модерната ни филологичност постепенно самонасища себе си със собствените си истории, сякаш отказвайки се от ценностите и на про-, и на ретроспективите. Дали само това е причината (съответно) лесно да самовъзвеличаваме собствените си (актуални, ежедневни, дневни) мисловни приноси...

Със своята абсолютна историчност сборникът „За български род и език” не се нуждае от разказ на историята за неговото съставяне и не търси опитите ни да предсказваме пътя му сред пренаситената ноосфера. В абсолютната си историчност тази книга е вписала две от най-надеждните възможности на човека за спасение от ужаса на историчността (преходността) му – неговия род и неговия език. А авторът на историята на българския книжовен език като научна и университетска

дисциплина проф. Русин Русинов се отдръпва настрана и дава думата на своите любими – известни и неизвестни – възрожденци, за да чуем оригиналното им слово за „български род и език“.

Така в представителната онтологията с подзаглавие „Възрожденските книжовници за българския книжовен език“ читателят ще се срещне с размислите на известни наши книжовници, отдавна станали неизменна част от националната ни културна памет, като Паисий Хилендарски, Софроний Врачански, Петър Берон, Неофит Рилски, Неофит Бозвели, Васил Априлов, Иларион Макариополски, Иван Богоров, Йоаким Груев, Георги Сава Раковски, Димитър и Константин Миладинови, Петко Рачов Славейков, Добри Войников, Иван Момчилов, Найден Геров, Любен Каравелов, Марин Дринов, Васил Друмев, Христо Ботев, Григор Пърличев. Предполагам обаче ще има немалко читатели (неспециалисти в историята на новобългарския книжовен език), които чрез предлаганото издание за пръв път ще се запознаят с текстове на еросхимонах Спиридон, Василий Ненович, Петър Сапунов, Райно Попович, Михаил Кифалов, Георги Бусилин, Параскев Пиперов, Константин Теодорович и Георги Владикин, Натанаил Зографски и Захарий Княжевски, Иван Добровски, Николай Палаузов, Александър Живков, Христо Ваклидов, Венко Бърнев, Георги Миркович, Георги Теохаров, Николай Казанакли, Теодосий Икономов, Захари Княжески, Марко Балабанов, Георги Бенев, Димитър Лачков, Николай Попов, Йосиф Ковачев и др. Списъкът е малка част от всеобхватната високопрофесионална научна вселена на проф. Русинов. А начинът, по който равносстойно са представени всички автори в антологията на българското мислене за българския език от началото на XVIII до края на XIX в., е демонстрация на висок научен морал, за който (вероятно заедно с покойния автор) нека се надяваме, че ще бъде една от най-ценните ни придобивки след запознаването с емоционалните и прелюбопитни близо 600 стр.

Стефан Гърдев

ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

кн. 2, 2007 (год. XVI), ISSN 0861-7902

ЖИВОТЪТ НА СЛОВOTO КАТО ЖИВОТ НА КУЛТУРАТА

В. П. Ходус. Импресионистичностъ драматургического текста А. П. Чехова. Под ред. проф. К. Э. Штайн. – Ставрополь, Изд. СГУ, 2006.

Изследването на връзката между творчеството на Чехов и многообразните естетически течения, функциониращи в края на XIX век – реализъм, модерн, импресионизъм, символизъм – не е нов проблем в критическата традиция. То фокусира върху себе си текстовете на Р. Г. Кулиева, Д. Кшицова, В. Я. Звиняцковский и др. Монографията на В. П. Ходус ни представя нова гледна точка при изследването на проблема, която се гради върху разглеждане на импресионизма като “стилова особеност” на текста със свои ключови понятия, изразени чрез определени езикови средства.

Материал на изследването са “новите форми” в многоактните Чехови пиеси “Иванов”, “Чайка”, “Вуйчо Ваньо”, “Три сестри” и “Вишнева градина”. Този подбор на текстовете е малко необичаен с оглед на чеховедската традиция, според която пиесата “Иванов” най-често се причислява към ранната драматургия на писателя. Но селекцията, предложена от В. Ходус, има своята аргументация – посочената творба изпълнява функциите на “първо произведение”, което “представя евристично, хипотетично, “задачата”, точката на единство в процеса на развиващото се творчество”.

Композицията на монографията следва многопосочността на приложените изследователски подходи – метапоетичен, функционален, синтетичен, психолингвистичен, гещалт анализ. Според тази солидна методологическа база се формират и основните части на изследването, обединени в три глави.